

2026 m. vasario 6 d.

Kam: **p. Vladislav Kondratovič**
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministras
vladislav.kondratovic@vrm.lt

Kopija: **p. Alicija Ščerbaitė**
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų viceministrė
alicija.scerbaite@vrm.lt

p. Dalius Kuliešius
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos kancleris
dalius.kuliesius@vrm.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO YDINGO TAIKYMO IR PILIETYBĖS ATKŪRIMO PROCEDŪRŲ TOBULINIMO

Gerbiamieji,

Šiuo kreipiamės norėdami atkreipti Jūsų dėmesį bei išreikšti susirūpinimą dėl asociacijai „Investors' Forum“ (toliau – **IF**) paaiškėjusių aplinkybių, kai už Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo prašymų nagrinėjimą ir sprendimų priėmimą atsakingos institucijos – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – **VRM**) bei Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – **MD**) – galimai ne tik kad nesilaiko Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme įtvirtintų pilietybės atkūrimo prašymų vertinimo kriterijų, savo nuožiūra interpretuoja istorines aplinkybes, bet netgi priimdamos sprendimus dėl pilietybės atkūrimo vadovaujasi okupacinės valdžios priimtais sprendimais (t. y. priimtais jau po 1940-06-15). Detalesnė informacija pateikiama žemiau šio rašto 2 dalyje.

IF atkreipia dėmesį, kad toks atsainus požiūris į asmenis, siekiančius atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, dažnai turi kertinę įtaką investicijų pritraukimui į Lietuvą, apie ką byloja daugiau nei keletas faktų, prieinamų IF.

Taip pat, susipažinusi su pilietybės atkūrimo procese pasitaikančiomis problemomis bei iššūkiais, IF teikia pasiūlymus dėl šiuos procesus reglamentuojančių teisės aktų pakeitimo. Detalesnė informacija pateikiama žemiau šio rašto 3 dalyje.

Paprastesnis Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimas lietuvių kilmės asmenims (ypatingai litvakų palikuoniams) galėtų atnešti reikšmingos naudos Lietuvai. Tai galėtų tapti stipriu impulsu šiems asmenims reikšmingai prisidėti prie Lietuvos ekonomikos ir saugumo, stiprinti kultūrinius ir socialinius ryšius su Izraeliu ir kitais sąjungininkais. Šiuolaikiniame nestabilios geopolitikos pasaulyje, tvirti ir stabilūs tarpusavio ryšiai su sąjungininkais ir jų piliečiais yra gyvybiškai reikalingi.

Tikimės, kad šiame rašte aptartos problemos bei pasiūlymai sulauks Jūsų dėmesio ir bendromis pastangomis galėsime efektyviai spręsti praktikoje kylančius iššūkius.

1. Santrauka

MD ir VRM, nagrinėdamos S. Fleishman, R. L. Metz, T. Friedland ir N. A. Fleishman (toliau – **Pareiškėjai**) prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo, priėmė Pareiškėjams nepalankius sprendimus iš esmės remdamosi ne surinktais dokumentais, o tik savo samprotavimais bei interpretacijomis apie bylai reikšmingos aplinkybės egzistavimą, t. y. kad Pareiškėjų tiesioginės aukštutinės linijos giminaičiai neva neteko Lietuvos pilietybės, nes iki 1940-06-15 įgijo Pietų Afrikos Unijos Britų pilietybę.

Pareiškėjų byloje nėra jokių duomenų apie tai, kad tuo laikotarpiu kompetentingas organas – Ministrų Taryba – būtų priėmus sprendimą dėl Pareiškėjų giminaičių pilietybės netekimo iki 1940-06-15, o pagal tuo laikotarpiu galiojusius teisės aktus pilietybės netekimas, įgijus kitos valstybės pilietybę, nebuvo automatiškas, ne jį turėdavo patvirtinti Ministrų Taryba. Tokiu būdu, MD ir VRM šurkščiai pažeidė imperatyvias galiojančių teisės aktų nuostatas pagal kurias asmeniu iki 1940-06-15 turėjusiu Lietuvos Respublikos pilietybę, nėra laikomas tik asmuo, kuris pilietybės neteko **atlikus Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytas privalomas procedūras ir dėl kurių yra priimti Lietuvos Respublikos įstatymuose numatyti sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo**. MD ir VRM pačios pripažįsta byloje, kad tokių sprendimų nėra, tačiau savo sprendimus ir Ministrų Tarybos sprendimo nebuvimą bando pateisinti antraeiliais argumentais (pvz., sudėtinga to laikmečio geopolitine padėtimi, Pareiškėjų giminaičių neva nutrūkusiais ryšiais su Lietuva ir pan.).

Vertindami Pareiškėjų prašymus, MD ir VRM ypatingai didelį dėmesį bei vertinamąjį svorį skyrė Lietuvos archyvuose rastam 1940-07-15 Pilietybės referento raštui dėl Pareiškėjų giminaičio įtraukimo į nepageidaujamų asmenų Lietuvoje sąrašą. **IF vertinimu, tai yra tiesiog nesuvokiama ir skandalinga, kad MD ir VRM apskritai analizavo ir vertino okupacinės valdžios priimtus sprendimus (dokumentus). Sprendimus tos valdžios, kuri iškart po Lietuvos okupacijos politinius aktyvistus ir kitus žmones paskelbė „liaudies priešais“, juos suėmė, įkalino, o vėliau netgi trėmė į Sibirą. Tokiais beatodairiškais veiksmais MD ir VRM de facto patvirtina bei legitimuoja okupacinės valdžios sprendimus, kas yra nesuvokiamas akibrokštas nepriklausomai Lietuvos valstybei.**

IF taip pat identifikavo keletą esminių problemų pilietybės atkūrimo proceso reglamentavime, tad siūlo įgyvendinti teisės aktų pakeitimus, siekiant supaprastinti Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimą lietuvių kilmės asmenims (ypatingai litvakų palikuoniams), kas galėtų tapti stipriu impulsu šiems asmenims reikšmingai prisidėti prie Lietuvos ekonomikos ir saugumo, stiprinti kultūrinius ir socialinius ryšius su sąjungininkais (ypatingai su Izraelio Valstybe).

2. MD ir VRM taiko imperatyvioms teisės aktų nuostatoms prieštaraujančią praktiką nagrinėjant pilietybės atkūrimo prašymus bei vadovaujasi okupacinės valdžios sprendimais

Pavyzdžiui, IF tapo žinoma apie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2024-10-29 įsakymą Nr. 1V-626 „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės neatkūrimo“ (toliau – **įsakymas**), kuriuo buvo neatkurta Lietuvos Respublikos pilietybė Pareiškėjams.

Nesileidžiant į visų abejones keliančių MD ir VRM argumentų analizę, norime atkreipti dėmesį į žemiau nurodytus jautriausius aspektus, kurie patvirtina, kad nagrinėjant Pareiškėjų pilietybės atkūrimo prašymus MD ir VRM ne tik kad nesilaikė galiojančių įstatymų imperatyvių nuostatų, bet netgi vadovavosi okupacinės valdžios sprendimais – tokiu būdu iš esmės *de facto* patvirtindama jų teisėtumą:

a) MD ir VRM nesilaiko imperatyvių teisės aktų nuostatų nagrinėjant pilietybės atkūrimo prašymus

Pilietybės įstatymo 9 str. 1 d. nustatyta, kad asmenys, iki 1940-06-15 turėję Lietuvos Respublikos pilietybę, ir jų palikuonys, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo nėra įgiję Lietuvos Respublikos pilietybės, turi neterminuotą teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, neatsižvelgiant į tai, kokiaje valstybėje – Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje – jie nuolat gyvena.

Asmens, iki 1940-06-15 turėjusio Lietuvos Respublikos pilietybę sąvoka nuo 2022-01-28 yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo (toliau – **Pilietybės įstatymas**) 2 str. 1¹ d. Aptariamu asmeniu laikomas asmuo **bet kuriuo metu iki 1940-06-15** turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę. Ši sąvoka neapima asmenų, kurie Lietuvos Respublikos pilietybės neteko **atlikus Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytas privalomas procedūras ir dėl kurių yra priimti Lietuvos Respublikos įstatymuose numatyti sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo**.

Taigi, pilietybės atkūrimui svarbios šios aplinkybės:

- (i) Lietuvos Respublikos pilietybės turėjimo faktas bet kuriuo metu iki 1940-06-15, ir
- (ii) tai, kad dėl tokio asmens nurodytu laikotarpiu nebuvo atliktos įstatymuose nustatytos procedūros bei nebuvo priimta įstatymuose nustatytų sprendimų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo.

Iš Pareiškėjų pateiktų dokumentų akivaizdu, kad jų tiesioginės aukštutinės linijos giminaičiai iki 1940-06-15 turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę, ką jų prašymų nagrinėjimo metu pripažino ir MD bei VRM. Taip pat, Lietuvos valstybės archyvuose nebuvo rasta jokios informacijos bei dokumentų apie tai, kad Pareiškėjų tiesioginės aukštutinės linijos giminaičių atžvilgiu būtų buvusios pradėtos tuo laikmečiu galiojusiuose teisės aktuose nustatytos pilietybės netekimo procedūros ar kad dėl jų pilietybės netekimo iki 1940-06-15 būtų buvę priimti sprendimai. Nepaisant šių nustatytų aplinkybių, Pareiškėjų pilietybės atkūrimo prašymai buvo netenkinti.

Šiuo metu vykstančio teismo ginčo metu, Pareiškėjams nepalankaus įsakymo priėmimą MD ir VRM grindžia tuo, kad Pareiškėjų tiesioginės aukštutinės linijos giminaičiai 1939-10-03 įgijo Pietų Afrikos Sąjungos Britų pilietybę dėl ko jie neva neteko Lietuvos Respublikos pilietybės. Vis dėlto, toks vertinimas yra teisiškai visiškai neparemtas, nes pagal tuo laikotarpiu galiojusius teisės aktus (t. y. 1938 m. Konstituciją ir 1939-08-08 Lietuvos pilietybės įstatymą) pilietybės netekimas, įgijus kitos valstybės pilietybę, nebuvo automatiškas, t. y. *ex lege* (pagal įstatymą) – jį turėdavo patvirtinti (arba sukurti išimtį ir pilietybę leisti išlaikyti) Ministrų Taryba. Šią aplinkybę patvirtina ir besiformuojanti Lietuvos teismų praktika bei teisės doktrina, kurios analizę Pareiškėjai buvo pateikę jų prašymų nagrinėjimo metu. Atitinkamai, Pareiškėjų byloje nėra duomenų, kad kompetentingas organas – Ministrų Taryba – būtų priėmusi kokius nors sprendimus dėl Pareiškėjų giminaičių pilietybės netekimo. Atitinkamai, pastarieji turi būti laikomi asmenimis, iki 1940-06-15 turėjusiais Lietuvos Respublikos pilietybę.

Maža to, MD taikomą praktiką pagal save interpretuoti jam teikiamus dokumentus bei istorinius faktus yra pastebėję ir Seimo nariai. Dėl šios priežasties nuo 2022-01-28 buvo pakoreguota Pilietybės įstatymo 2 str. 1¹ d., o pakeitimo įstatymo projekto aiškinamajame rašte¹ nurodoma, jog: „*Projekte, siekiant aiškumo, siūloma patikslinti Įstatymo 2 straipsnio nuostatas ir sukonkretinti asmens „iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusio Lietuvos pilietybę“ apibrėžimą, numatant kad LR pilietybę gali būti atkurama asmeniui, kuris turėjo pilietybę išvykimo iš Lietuvos Respublikos metu ir šių asmenų atžvilgiu nebuvo priimtas oficialus sprendimas dėl jų pilietybės netekimo iki 1940 m. birželio 15 d. Taip bus panaikinta erdvė teismams bei Migracijos departamentui, nagrinėjančiam Lietuvos pilietybės atkūrimo prašymus, interpretuoti minėtą teisės normą ir nustatyti papildomus reikalavimus bei ribojimus, kurie prieštarauja įstatymų leidėjo valiai“*, kadangi „*Įstatymo 38 str. 4-5 dalyse išvardinti dokumentai yra susiję tik su pilietybės turėjimo faktu ir nėra niekaip susiję su pilietybės išlaikymo faktu. Todėl šiuo metu yra susidariusi savotiška „pilka zona“, kuomet Migracijos departamentas, nagrinėdamas asmenų prašymus dėl pilietybės atkūrimo, taiko savo sukurtas normas bei tarpukario Lietuvos teisės normų interpretacijas, „konstatuojant“ turėtos Lietuvos pilietybės netekimo 1940 m. birželio 15 d. faktą, kas, nesant jokių duomenų, kad pareiškėjų protėvių atžvilgiu būtų atliktos Lietuvos Respublikos pilietybės panaikinimo procedūros ir priimtas oficialus sprendimas, akivaizdžiai prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui“*.

Vis dėlto, ši ydinga MD praktika, panašu, nėra pasibaigusi, nes Pareiškėjų tiesioginės aukštutinės linijos giminaičių pilietybės netekimą iki 1940-06-15 MD konstatavo ir grindė tik savo nepagrįstais ir tuo laikotarpiu galiojusiu teisės aktų neatitinkančiais samprotavimais, t. y. tuo, kad jie Lietuvos pilietybės automatiškai turėjo netekti įgijus Pietų Afrikos Sąjungos Britų pilietybę; kad ryšys su Lietuva vertintinas kaip nutrūkęs ir pan., nors Pilietybės įstatymo 2 str. 1¹ d. aiškiai įvardinti konkretūs atvejai, kada asmuo neturi būti laikomas iki 1940-06-15 turėjusiu Lietuvos Respublikos pilietybę. O būtent, tik tada kai Lietuvos Respublikos pilietybės buvo netekta atlikus Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytas privalomas procedūras ir kai buvo priimti Lietuvos Respublikos įstatymuose numatyti sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo.

Aukščiau aptartos aplinkybės, deja, patvirtina, kad MD ir VRM nesivadovauja imperatyviomis Pilietybės

¹ Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-430(2) aiškinamasis raštas; prieiga internete:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/0b4959a0b86b11eb91e294a1358e77e9?jfwid=otkbk1lwe>.

Asociacija „Investors' Forum“

Gedimino pr.10 - 9B, Vilnius, LT-01103, Lietuva

Įmonės kodas: 224996640, PVM mokėtojo kodas LT100006916918

Banko sąskaita: LT57 7044 0600 0138 6560

įstatymo nuostatomis bei įstatymų leidėjo aiškiai išreikšta valia palengvinti pilietybės atkūrimo procedūras. Mažų mažiausiai tenka apgailestauti, kad institucijos vis dar priiminėja sprendimus remdamosi savo istorinių aplinkybių interpretacijomis, o ne dokumentais pagrįstais faktais.

- b) MD ir VRM vadovaudamosi ir savo sprendimus grįsdamos okupacinės valdžios sprendimais *de facto* patvirtina (legitimuoja) okupacinės valdžios veiklą

Vertindami Pareiškėjų prašymus, MD ir VRM ypatingai didelį dėmesį bei vertinamąjį svorį skyrė Lietuvos archyvuose rastam 1940-07-15 Pilietybės referento raštui Svetimšalių referentui dėl Pareiškėjų tiesioginės aukštutinės linijos giminaičio įtraukimo į nepageidaujamų asmenų Lietuvoje sąrašą, nes jis, būdamas neatleistas iš Lietuvos pilietybės, yra natūralizavęs Pietų Afrikos Unijos Britų pilietybę.

IF vertinimu, tai yra tiesiog nesuvokiama ir skandalinga, kad MD ir VRM apskritai analizavo ir vertino bei įsakymo priėmimą grindė okupacinės valdžios priimtais sprendimais (dokumentais). Sprendimais tos valdžios, kuri iškart po Lietuvos okupacijos politinius aktyvistus ir kitus žmones paskelbė „liaudies priešais“, juos suėmė, įkalino, o vėliau netgi trėmė į Sibirą. Tenka tik apgailestauti, kad tokiais beatodairiškais veiksmais MD ir VRM *de facto* patvirtina bei legitimuoja okupacinės valdžios sprendimus, kas yra nesuvokiamas akibroktas nepriklausomai Lietuvos valstybei.

Vien dėl šios aplinkybės, yra būtina kaip įmanoma greičiau ištaisyti padarytą klaidą bei panaikinti įsakymą, kad to negalėtų išnaudoti Lietuvai nedraugiškos valstybės propagandiniais ar kitais Lietuvos valstybei priešiškais tikslais.

3. Dėl teisės aktų keitimo pasiūlymų

IF identifikavo keletą esminių problemų pilietybės atkūrimo proceso reglamentavime, tad siūlo įgyvendinti žemiau aptartus pagrindinius pakeitimus:

- a) Pakoreguoti Pilietybės įstatymo 2 str. 1¹ d. atsisakant nuostatos, kad asmeniu, iki 1940-06-15 turėjusiu Lietuvos Respublikos pilietybę, nelaikomas asmuo, kuris Lietuvos Respublikos pilietybės neteko atlikus Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytas privalomas procedūras ir dėl kurio yra priimti Lietuvos Respublikos įstatymuose numatyti sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo

Lietuvos Respublikos pilietybė turi būti atkuriamą visiems asmenims (ir jų palikuonims), kurie bet kuriuo metu iki 1940-06-15 turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę, neatsižvelgiant į tai, ar jie ją vėliau prarado ar ne.

Pažymėtina, kad absoliuti dauguma Lietuvos piliečių, dėl įvairiausių priežasčių išvykusių iš Lietuvos iki 1940-06-15, buvo priversti įgyti kitų valstybių pilietybes vien tam, kad galėtų teisėtai gyventi svečioje šalyje ir užsiimti teisėta veikla. Būtina akcentuoti, jog dauguma šių asmenų nenorėjo netekti Lietuvos Respublikos pilietybės – tai įvyko prieš jų valią. Nepaisant pilietybės netekimo, dauguma šių žmonių puoselėjo savo lietuviškumą ir liko ištikimi Lietuvos kultūrai bei tradicijoms.

Jei aptartos nuostatos neįmanoma visiškai atsisakyti, ją būtina koreguoti, nes ji nepagrįstai apriboja asmenų galimybę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, neatsižvelgiant į tai, kokiomis aplinkybėmis ar dėl kokių priežasčių jie neteko Lietuvos pilietybės. Siūlytume nuostatą patikslinti nurodant konkrečius svarbius atvejus, kada asmuo turi būti nelaikomas turėjusiu Lietuvos pilietybę (pvz., jei ji buvo panaikinta pačiam asmeniui prašant, jei ji buvo panaikinta dėl asmens atliktos karinės tarnybos kitos valstybės kariuomenėje, ir pan.), kas akivaizdžiai netolygu situacijai, kai asmuo paprasčiausiai išvyko gyventi į kitą valstybę ir dėl to įgijo kitos valstybės pilietybę.

- b) Išplėsti Lietuvos Respublikos piliečio palikuonio sąvoką

Šiuo metu Pilietybės įstatyme numatyta, kad Lietuvos Respublikos piliečio palikuoniais laikomi iki 1940-06-15 Lietuvos Respublikos pilietybę turėjusio asmens vaikas, vaikai ar provaikaitis. Ši nuostata nepagrįstai riboja palikuonių teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, nes susidaro situacijos, kai Lietuvos Respublikos pilietybę atkuria provaikaitis, o šio provaikaitio jau gimę vaikai nebegali atkurti Lietuvos Respublikos pilietybės. Atitinkamai, aptariamą sąvoką būtina koreguoti, kad pilietybės atkūrimo institutu galėtų pasinaudoti Lietuvos Respublikos piliečių vėlesni palikuonys.

- c) Sudaryti sąlygas atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę pateikiant įrodymą apie bet kurio šeimos nario iki 1940-06-15 turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę

Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo besikreipiantys asmenys susiduria su praktinėmis problemomis renkant bei gaunant dokumentus, patvirtinančius, kad jų tiesioginės aukštutinės linijos giminaičiai iki 1940-06-15 turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę. To priežastys – dauguma asmenų neturi prieigos bei nėra išsisaugoję bemaž 100 metų senumo dokumentų, Lietuvos archyvai nėra išsamūs ir juose esantys dokumentai taip pat nėra pilni dėl įvairiausių priežasčių (pvz., dėl archyvams saugoti neperduotų dokumentų, dėl neišlikusių dokumentų ir pan.).

Dėl šios priežasties, siūlytina lanksčiau reglamentuoti pilietybės atkūrimo procedūrą ir leisti atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę įrodant ne tik tiesioginės aukštutinės linijos giminaičio iki 1940-06-15 turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę, bet ir jo artimo šeimos nario (pvz., brolio, sesers, ir pan.).

- d) Sudaryti sąlygas atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę asmenims (ir jų palikuoniams), kurie išvyko iš Lietuvos iki 1918-02-16 (suteikiant jiems teisę į dvigubą pilietybę)

Asmenys, išvykę iš Lietuvos iki 1918-02-16 neturi galimybių atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę (išaugant turimą pilietybę), nes jie negali įrodyti Lietuvos Respublikos pilietybės turėjimo fakto, kadangi jų išvykimo dieną formaliai nebuvo Lietuvos valstybės. Manytina, kad tokia politika nepagrįstai diskriminuoja asmenys, kurių tiesioginės aukštutinės linijos giminaičiai nors ir išvyko iš Lietuvos iki 1918-02-16, tačiau iš tiesų buvo lietuviai ir jie patys laikė save lietuviais.

- e) Pilietybės atkūrimo prašymų nagrinėjimo terminų trumpinimas bei prioritetas ginčų sprendimas

Pagal šiuo metu galiojančią teisinę reglamentavimą, valstybės institucijos turi teisę nagrinėti pilietybės atkūrimo prašymus ir sprendimus priimti per 12 mėnesių laikotarpį, kas yra nepagrįstai ir neproporcingai per ilgą procedūrą. Esant galimybei, rekomenduojame ženkliai trumpinti prašymų nagrinėjimo terminus.

Taip pat, pareiškėjams tenka laukti apie 1 metus ir ilgiau, kol jų skundas dėl pilietybės prašymo bus paskirtas nagrinėti pirmosios instancijos administraciniame teisme, o visas teisminis procesas (įskaitant ir apeliaciją) gali trukti 2-3 metus. Manytina, kad tokie skundų nagrinėjimo terminai yra neadekvatūs ir skundai dėl pilietybės prašymų turėtų būti nagrinėjami prioriteto tvarka.

IF supranta galimus teisinius argumentus apie tai, kad lanksčiau reglamentuoti pilietybės atkūrimo procedūras neva gali būti sudėtinga dėl Konstitucinio Teismo išaiškinimų ir plėtojamos konstitucinės doktrinos. Vis dėlto, remiantis MD pateikiama statistika², Lietuvos Respublikos pilietybę atkūrusių asmenų skaičius nėra didelis (pavyzdžiui, 2024 m. pilietybė buvo atkurta 3 571 asmenims, 2023 m. – 2 402 asmenims, 2022 m. – 2 351 asmenims, 2021 m. – 2 728 asmenims), kas, priklausomai nuo konkrečių metų, sudaro apie 8% – 15% nuo visų tais metais Lietuvos Respublikos pilietybę įgijusių asmenų skaičiaus. Lyginant su nuolatinių gyventojų skaičiumi (2 887 tūkst. asmenų³), Lietuvos Respublikos pilietybę atkuriančių asmenų skaičius kasmet neviršija 0,13%. Todėl tam tikras proceso liberalizavimas tikrai neturėtų ir negalėtų būti suprantamas kaip prieštaraujantis Konstitucijai.

² <https://migracija.lrv.lt/public/canonical/1750415196/1330/MM%202024%20LT.pdf>

³ <https://osp.stat.gov.lt/pagrindiniai-salies-rodikliai#Nuolatini%C5%B3%20gyventoj%C5%B3%20skai%C4%8Dius>

Asociacija „Investors' Forum“

Gedimino pr.10 - 9B, Vilnius, LT-01103, Lietuva

Įmonės kodas: 224996640, PVM mokėtojo kodas LT100006916918

Banko sąskaita: LT57 7044 0600 0138 6560

IF pastebi, kad litvakų palikuonys intensyviai domisi savo šeimų istorija, lankosi Lietuvoje ieškodami savo šaknų, puoselėja istorinę atmintį, remia vietinius muziejus ir kultūros centrus, dalyvauja istorinių pastatų atgaivinimo projektuose bei inicijuoja kitas svarbias veiklas. Taigi, paprastesnis Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimas litvakų palikuoniams galėtų tapti dar stipresniu impulsu reikšmingiau prisidėti prie Lietuvos ekonomikos, stiprinti kultūrinius ir socialinius ryšius su Izraeliu. Puikus tokio bendradarbiavimo pavyzdys yra Šeduvos žydų istorijos muziejus „Dingęs štetlas“, įkurtas privačių rėmėjų – daugiausia Lietuvos pilietybę atkūrusių litvakų palikuonių – dėka. IF žinoma daug litvakų palikuonių, kurie yra pasiekę aukštumų verslo, mokslo, meno bei kitose svarbiose srityse. Jie turi potencialo reikšmingai prisidėti prie Lietuvos gerovės kūrimo, plėtojant ne tik Lietuvos ekonomiką, bet ir stiprinant tarpkultūrinius ryšius tarp Lietuvos ir Izraelio ar kitų sąjungininkų.

Tikimės, kad atkreipsite dėmesį į šiame rašte aptartas problemines situacijas bei imsitės priemonių tobulinant Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo procedūras.

Pagarbiai

Vytautas Šilinskas
Vykdantysis direktorius

